Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo 70 %

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L 2.000
Letna naročnina . . . . . L 4.000
Letna inozemstvo . . . . . L 5.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVI. - Štev. 14 (1296) | Gorica - četrtek, 4. aprila 1974 - Trst | Posamezna številka L 100

Zadnje ure Boga-človeka

KRISTUSOVA OSAMLJENOST

Jezusa so prijeli na kraju, kjer je molil. To je bilo v tihem oljčnem nasadu na pobočju nasproti mesta. Vedel je, kaj se bo zgodilo, in je med molitvijo hudo trpel. Svojim učencem je dejal: »Moja duša je žalostna do smrti.« In njegov pot je postal kakor kaplje krvi, ki so tekle na zemljo.

V trenutku, ko Jezusa primejo, je miren. Juda, ki ga je Jezus ljubil in izbral, je primaknil obraz, na katerem je poznal vsako potezo, k svojemu in ga poljubil.

Podoba, kako so Jezusa prijeli, je boleča. Ne kaže nam: tu je Jezus s svojimi, tam njegovi sovražniki, temveč: tu je Jezus čisto sam, njemu nasproti pa njegovi sovražniki, ki jih vodi eden od njegovih. Drugi njegovi zbežijo.

Jezus je apostolom napovedal, da jih bodo postavljali pred sodišče, da bi tam javno pričevali o njem. Zdaj pa Jezus sam kot prvi stoji pred sodiščem in pričuje.

KRISTUSOVO PRIČEVANJE

Pred velikim zborom ga vprašajo: »Ali si ti Odrešenik, sin Najvišjega?« Jezus pravi: »Sem. In videli boste Sina človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba.«

Prav isto pričuje Jezus pred rimskim namestnikom Pilatom, ki je dobil proces v roke: »Moje kraljestvo ni od tega sveta... Kralj sem. Za to sem rojen in za to sem prišel na svet, da pričam resnico. Vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas.«

Izobraženi mož Pilat pravi: »Kaj je resnica?« in ga izroči surovim vojakom, ki se za šalo igrajo kralja z njim. Po bičanju sledé udarci s šibami, nato ga ogrnejo v škrlaten plašč, mu posadijo krono iz trnovih vejic na glavo in mu dado v roke trs namesto žezla.

Medtem ko je Jezus v sodni dvorani pričeval, ga je Peter zatajil. Juda se je obesil.

Iz ječe in sodne dvorane so Jezusa odpeljali v smrt. Smrtna obsodba je bila izvršena na nekoliko vzdignjenem morišču, nedaleč od mesta, na Golgoti.

Sin človekov je umrl po nečloveški smrtni kazni križanja, ki jo je rimska država kot najbolj grozovito uporabljala večinoma pri usmrčanju sužnjev. Potem ko je tri ure visel na križu, je popoldne ob treh umrl. Glasno je zaklical. Ni kar ugasnil, ostal je do zadnjega pri jasni zavesti: sam je daroval svoje življenje.

Dopolnjen je smrtni krst, za katerega je bil v Jordanu posvečen ta božji hlapec; katerega se je bal in po katerem je hrepenel. Božje kraljestvo je prišlo z njegovo krvjo.

V ZNAMENJU KRIŽA

In od tega trenutka nam je dano tudi znamenje križa. Kot senčni obris stoji pred večernim nebom, ki se vedri. Odslej bo križ spreminjal svet. Tega tedaj seveda še nihče ni mogel videti. Golgota je bila vzpetina, ki je zbujala gnus pred trupli in umirajočimi: kraj lobanj.

Nad znamenjem križa, na katerem visi Jezusovo truplo, je znameniti napis, ki je bil mišljen kot trpka človeška ironija, pa je postal odrešilna božja ironija: Jezus Nazareški, kralj Judov.

»Resnično, ta človek je bil božji Sin,« je rekel stotnik, ki je imel stražo.

Usmrčene bi bili morali brez mrliškega obreda in pogreba vreči v skupno jamo. S pogumnim nastopom Jožefa iz Arimateje, plemenitega svétnika, so izprosili od Pilata Jezusovo truplo in ga položili v nov, v skalo vsekan grob.

(Po Holandskem katekizmu)

Zbliževanje med Vatikanom in Kubo

Msgr. Agostino Casaroli, ki je znan po svojih potovanjih v dežele socialističnega bloka, je sedaj dodal vrsti svojih srečanj s komunističnimi oblastniki še srečanje s kubanskim voditeljem Castrom.

Msgr. Casaroli, neke vrste zunanji minister Vatikana, je pred odhodom označil svoje potovanje kot notranje-cerkveno zadevo, kar pa seveda ne pomeni, da ne bo izrabil svojega obiska Kube za izboljšanje razmerja med Cerkvijo in državno oblastjo.

Cerkev na Kubi je zelo osamljena od ostalega sveta, ima danes okrog 100 duhovnikov, od katerih je 90 Kubancev; od sto redovnikov je Kubancev le 30; redovnic je 230, v semeniščih je 60 gojencev. Lani je bilo posvečenih pet kubanskih duhovnikov. Cerkev na Kubi je razdeljena v dve nadškofiji s štirimi škofijami. Prebivalcev je osem milijonov, tako da pride na enega duhovnika 40.000 vernikov.

Kubanske katoličane bi mogli razdeliti v tri skupine: tiste, ki še vedno mislijo na odhod s Kube; na tiste, ki ostajajo nezaupni do režima in na tiste — ki so v veliki manjšini — kateri vidijo v kastristični revoluciji tudi marsikaj pozitivnega in dobrega in so zato pripravljeni vključiti se v sedanjo stvarnost.

CERKEV PRED IZBIRO

Na začetku Castrove revolucije je bilo na Kubi 750 duhovnikov, 3.000 redovnih sester pa je delovalo na vzgojnem in šolskem področju. Prvo leto Castrove vlade je bilo za mnoge katoličane dosti pozitivno; odobravali so razne reforme, zlasti agrarno.

V kratkem pa je zavzela revolucija odločno marksistično smer; Castro je podržavil vse katoliške šole. Zaradi tega je nad 2.000 redovnic odšlo z otoka; pridružilo se jim je 400 duhovnikov.

Cerkev je stala pred izbiro: ali biti v vsem z režimom ali pa biti do režima kritična, to je odobravati, kar je bilo storjenega dobrega in odkloniti stvari, ki so nasprotne krščanskemu duhu kot npr. množično streljanje političnih nasprotnikov, odprava verskega pouka v šolah in verske oskrbe v bolnišnicah.

Tako so kubanski škofje leta 1960 izdali skupno pastirsko pismo, v katerem so omenili pozitivne pridobitve, ki jih je doprinesel novi režim, pa označili tudi negativne strani, ki jih je prinesel komunizem. To je bilo za Castra dovolj. »Kdor je protikomunist, je sovražnik revolucije,« je dejal z zanosom, ki mu je svojstven. Prišlo je do preloma med Cerkvijo in državo, Cerkev je prešla v opozicijo in se zavila v molk.

Škofje so spregovorili šele 10. aprila 1969. Toda to pot je bila njih beseda že v duhu porajajočega sožitja, ki se je začelo pojavljati med Cerkvijo in oblastjo. Škofje so namreč obsodili gospodarsko blokado, ki jo izvajajo vsa leta ZDA nad Kubo in jo označili za nemoralno. Iz Cerkve v molku se je porodila Cerkev upanja.

Tudi Fidel Castro je s svoje strani ponudil svojo roko. Januarja 1968 na kulturnem kongresu v Havani je izjavil, da sodelovanje Cerkve in posameznih katoličanov pri razvoju Kube ni le sprejemljivo, temveč celo primerno in potrebno.

POLOŽAJ JE ŠE VEDNO TEŽAK

Od tedaj se je marsikaj spremenilo, a v bistvu je položaj Cerkve na Kubi še vedno težak. Verouk se sme poučevati le v cerkvah, medtem ko je marksistični pouk sestavni del šol in je z njim prežet ves tisk, gledališče, radio, televizija in leposlovje. Zadnji koncil je na Kubo prodrl le kar se tiče bogoslužne obnove; vse ostalo, kar je uvedel ali sklenil, je skoro nepoznano, saj režim ne dovoljuje uvoza verskih knjig in revij iz inozemstva kakor tudi ne dovoljuje bogoslovnih konferenc, ki naj bi jih dajali ugledni inozemski teologi.

Težak je davek kubanske Cerkve, ki ga je morala plačati, če je hotela preživeti Castrovo revolucijo. Neki kubanski duhovnik je dejal p. Pietru Gheddo, ki pripada Papeškemu inštitutu za zunanje misijone in je pred kratkim obiskal Kubo, sledeče: »Dolžni smo molčati o vseh manj krščanskih pojavih revolucije. Svobodni smo, dokler smo znotraj svetišč in govorimo o zgolj verskih zadevah. Ne bi se pa dobro izteklo zame, če bi se drznil kritizirati brezverski pouk, ki je obvezen v šolah.« Torej nadzorovana svoboda, tiho pričevanje.

Katoliška Cerkev na Kubi je tako preživela skoro osem let brezobzirnega preganjanja, čeprav ni bilo krvavo. Vendar je v tem času ohranila cerkve, župnišča in samostanske zgradbe. Kljub temu pa ni prišlo do prekinitve diplomatskih stikov s Sv. sedežem.

Veliko zaslug za to ima msgr. Cesare Zacchi, ki je leta 1964 prišel na Kubo ne kot papeški nuncij, temveč kot odpravnik poslov papeške nunciature v Havani. Uspelo mu je vzpostaviti neki stik z voditelji kubanske revolucije, ki je kasneje dobil že znake medsebojnega spoštovanja in razumevanja.

Vse to je pripomoglo k nadaljnjemu zbližanju med Vatikanom in Kubo. Ko se je lani v avgustu jezuitski general Pedro Arrupe vrnil z obiska na Kubi, je dejal, da postaja vse bolj nujno, da Cerkev začne z režimom kritično sodelovati. Sedanje potovanje msgr. Casarolija naj bi stališče p. Arrupeja še bolj podprlo in mu dalo novih razsežnosti.

Msgr. Agostino Casaroli v trenutku, ko stopa na letalo, ki ga bo poneslo v kubansko prestolnico Havano

Nov blaženi

V nedeljo 24. marca dopoldne je Pavel VI. z običajno slovesnostjo razglasil za blaženega božjega služabnika Liborija Wagnerja, duhovnika škofije Würzburg na Bavarskem.

Bavarci so župnika Liborija Wagnerja že dolgo častili kot mučenca in si prizadevali, da bi ga smeli častiti tudi na oltarjih. V burnih časih 17. stoletja, ko so Švedi zasedli frankovsko deželo, se je iz župnije umaknil pred vojaštvom na varnejši kraj. Ko so švedske oblasti izdale dovoljenje za vrnitev beguncev, je zaprosil krajevni urad za potno listino. Namesto odgovora na prošnjo so ga 4. decembra 1661 presenetili podivjani švedski vojaki in ga odpeljali. Zasramovali so ga, pretepali in silili k odpadu od katoliške vere. Po petih dneh pregovarjanja in mučenja z namenom, da bi Wagnerja iz »papista« spremenili v »luteranca«, ga je poveljnik švedskih konjenikov prebodel z mečem. Golo truplo so vojaki nato vrgli v reko Main. Liborijevi posmrtni ostanki danes počivajo v Heidenfeldu.

O novem blaženem je govoril tudi Pavel VI. pri sami slovesnosti in v nedeljo opoldne na Trgu sv. Petra. Poudaril je, naj novi blaženi ne bo ovira za enotnost kristjanov: »Liborij Wagner je mučenec, čigar mučeništvo ne sme biti izhodišče za polemike in obsodbe. Sprejeti ga moramo kot pričevalca in kot priložnost za spravo in bratstvo.«

Pohvalna ocena dela misijonarjev v Afriki

Prof. Jožef Ki-Zerba je prvi Afričan, ki je napisal zgodovino Afrike. Doma je v Gornjem Voltu. Poučeval je zgodovino po raznih visokih šolah v Franciji in Afriki.

V svoji knjigi podaja tudi sodbo o vlogi misijonarjev za dvig Afrike. Med drugim omenja, da mnogi misijonarji v Afriki živijo v zelo težkih razmerah in njihovo življenje pogosto spominja na herojstvo prvih kristjanov. Večino osnovnih in višjih šol v Afriki so ustanovili misijonarji. Z izobrazbo, ki so jo dali Afričanom, so posredno vplivali tudi na dosego neodvisnosti afriških držav.

Umrl je predsednik Pompidou

Nepričakovano in nenadoma je v torek 2. aprila zvečer ob 9. uri umrl v Parizu predsednik francoske republike Georges Pompidou, čeprav je bolehal in dajal znamenja utrujenosti že dalj časa. V tem oziru je dal velik zgled izpolnjevanja dolžnosti do kraja. Zgrudil se je dobesedno kot vojak na bojišču.

Predsednik republike je bil od 15. junija 1969, ko je nasledil odstopivšega generala De Gaulla. Ob De Gaullu se je tudi razvil v državnika. Od podeželskega učitelja prek ravnatelja banke Rotschild in De Gaullovega prvega ministra ga je vodila življenjska pot do najvišjega mesta v peti francoski republiki. Umrl je v starosti 62 let.

Po določilih francoske ustave bodo morale biti predsedniške volitve v 20-35 dneh. V tem času bo opravljal posle predsednika republike Alain Poher, predsednik senata, ki je bil na zadnjih predsedniških volitvah Pompidoujev tekmec.

Golizem je že nekaj časa v krizi. Pompidoujeva smrt bo to krizo verjetno v celoti razgalila. Težko si je misliti, da bo golistični kandidat še tako vlekel kot je svoj čas sam De Gaulle ali nato Pompidou.

Morda si bodo Francozi zaželeli sprememb. V tem primeru lahko pride do zmage Mitteranda, ki je predstavnik združene levice. Velik ugled uživa tudi voditelj neodvisnih republikancev Valery Giscard d'Estaing, ki je že dolga leta finančni minister. Golisti bodo morali svojega kandidata šele najti. Izbira pa ne bo lahka, kot ne bo Pompidoujevemu nasledniku lahko rešiti nekaterih pekočih problemov: naraščajoče inflacije, francoskega nasprotovanja politiki ZDA in francoske trdoglavosti in iskanja predvsem svojih koristi v okviru Evropske gospodarske skupnosti.

Leto ljudskega načrtovanja

V Bukarešti (Romunija) bo letos v avgustu mednarodna konferenca pod vodstvom OZN o naraščanju človeštva. Tam bodo iskali možnosti, kako bi omejili hitro množenje ljudi.

Da bi pa kristjani, ki bodo pri tem tudi sodelovali, ne prezrli krščanskega stališča, je papež Pavel VI. v zaupnem pismu opozoril škofovske konference po svetu na nauk cerkvenega učiteljstva. Vatikan želi, da bi v tem vprašanju katoličani nudili enoten odpor proti vsaki državni in mednarodni politiki, ki zagovarja umetno preprečevanje rojstev, sterilizacijo in odpravo plodu. To je treba jasno povedati, da ne bo nastalo sumničenje kot »da odobravamo naziranja, ki so tuja cerkvenemu učiteljstvu«.

Pri tem pismo izrecno omenja okrožnico »Humanae vitae«, v kateri je uporaba tehničnih sredstev za urejevanje rojstev prepovedana. Poudarjena je pravica kristjanov, da se sklicujejo na božje zapovedi. Istočasno pa obsoja stališča držav, ki si jemljejo pravico staršem predpisovati, kako naj urejujejo število njih otrok; to je vendar naravna pravica staršev v njih odgovornosti. Države naj se pa bolj zavedajo svoje dolžnosti, da zakoncem ustvarjajo lažje življenjske pogoje na osnovi socialne pravičnosti.

Razporoka vodi v družbeni razkroj

Psihologija in sociologija, ki proučujeta v svetovnem merilu človekovo notranje življenje in zunanji družbeni razvoj, soglašata v sodbi, da je razporoka v vseh deželah sveta, kjer je uzakonjena, vir in vzrok težkih socialnih in družinskih motenj. Da je to res, pričajo tudi najbolj napredne zakonodaje, npr. ruska ali poljska, ki skušajo razporoke omejiti in kakorkoli zajeziti njihove kvarne posledice.

V govoru, ki ga je imel novembra 1949 prof. Kolwanowskij pred vladnimi oblastmi v Varšavi, je rekel: »Zločin je ustvarjati napol sirote z živimi starši! Lahka razporoka ima za posledico razkroj družine ter svobodno ljubezen, ki je nazor primitivnežev, razvit v kapitalističnih deželah in vreden, da ga odločno zatremo« (Herderkorrespondenz, Dunaj 1949, str. 157).

Razporoka je namreč moralno in socialno zlo. Zlo pa je po svoji notranji logiki in usodni nujnosti vzrok novega, še hujšega zla. Lahko bi navedli dolgo verigo pogubnih posledic, ki jih poraja razporoka. Tukaj le nekaj primerov:

1. TEŽAK UDAREC JAVNI MORALI. Človek je v znatni meri otrok okolja: docela se vživi v mišljenje in čutenje svoje okolice, ravna se po krajevnih šegah in običajih, drži se veljavnih moralnih in pravnih predpisov. Ako je okolje zdravo in pošteno, je tudi sam moralno zdrav; ako pa je okolje razbrzdano, je še sam razvraten.

Stoletja so bila potrebna, da je krščanstvo prekvasilo poganski svet in ustvarilo krščansko kulturo. Današnja stvarnost, ki se kaže v ostri spremembi celotnega javnega življenja, zadaja smrtne sunke srčni in duhovni kulturi, večnim etično-moralnim vrednotam, javni poštenosti in morali. Ponižuje namreč dostojanstvo človeka, ker nadomešča to, kar je ukaz vesti in razuma, z zahtevami počutnosti in slepih strasti.

Ko javna morala, ki je merilo za ocenjevanje dobrega in slabega, dovoljenega in prepovedanega, zdrkne z višine poduhovljenega človeka, ki usmerja svoje življenje po vesti in razumu na raven počutnega človeka, ki se odloča po nagonu, počutnosti in strasti, pravimo, da je človeška kultura »degradirana«, razvrednotena, ponižana na stopnjo primitivcev izpred davnih tisočletij, ki so živeli po votlinah in se preživljali z lovom in divjimi sadeži.

In prav v to vodi razporoka. O sožitju moža in žene v najbolj intimni zakonski povezanosti naj ne odloča vest, razum, večna prisega ljubezni in zvestobe, temveč samopašnost, menjajoča se čutna privlačnost, družinske napetosti prehodnega značaja. A najhujše je to, da se razporoka, komaj je državno priznana, pošastno razbohoti. Cerkveni zbor je ni brez trdnega razloga označil kot »kužno rano«, kot »kugo«.

Množičnost razporok usodno vpliva na javno mnenje, tako da obvelja prepričanje, da razporoka sploh ni nič slabega, ker je pač sprejeta v državno zakonodajo. Odrasli moralno »otrpnejo«, mlajši pa, ki so zrasli v takem okolju, sploh ne čutijo nikakega nereda.

2. RAZPOROKA RODI RAZPOROKO. Pristaši razporoke v Italiji pogostoma naglašajo, da se z uvedbo razporoke ni zgodilo v državi nič katastrofalnega: nekaj desettisočev ločencev je doseglo razporoko, njih število je nepomembno, zato je vsako beganje z moralnih razsulom docela neosnovano.

A niso povedali vse resnice: sorazmerno nizko število razporok ni bilo sad moralne zavzetosti aristokratskih in buržujskih italijanskih zakoncev — ti segajo po luksusu razporoke in ne delavski in sploh revnejši sloji — temveč dejstvo, da zelo številna množica bogatih kandidatov za razporoko ni imela predpisanega pogoja: roka petih let po doseženi civilni razporoki. Da bi tem ljudem pomagal, je poslanec Fortuna že izjavil, da bo takoj po referendumu, če bo zanj ugoden, zahteval, naj se rok petih let skrajša na tri.

Kar pa je posebno zaskrbljujoče, je to, da je v zadnjih letih zelo visoko število zakoncev zaprosilo za civilno ločitev. Tudi ti so kandidatje za razporoko. Iz vsega tega izhaja, da se bo v kratkih letih — ne danes in ne jutri — v Italiji razpočila atomska bomba razporok, ki bo težko prizadela trdnost družinskih ognjišč in s tem zdravi razvoj italijanskega naroda.

In kako bi ne! V novem ozračju razvrednotene javne poštenosti in morale, ko bodo zbledeli ukazi vesti in razuma in se bahavo šopirili egoizem, samopašnost in sproščena spolnost, bo korak do razporoke kratek. Sicer pa, kdor se je enkrat že razporočil, zakaj bi se ne še drugič in tretjič? V Ameriki niso redki razporočenci, ki so to storili po šestkrat in celo po osemkrat!

3. RAZPOROKA VODI V SVOBODNO LJUBEZEN. Razporoka je po svojem bistvu nasprotje poroki ali bolje zakonski nerazvezljivosti. Po svoji notranji dinamiki in težnji je naravnana na odpravo vseh trajnih oblik zakonskih dolžnosti: za odpravo same poroke in zakona kot ustanove. To ni več zahteva ozkega kroga anarhistov in radikalnih laicistov, ki proglašajo poroko za buržujski predsodek, ki ga je treba odvreči, temveč tudi številnih pristašev razporoke, ki se oglašajo v dnevnem časopisju, tudi v »Corriere della Sera«, naj se iz državne zakonodaje črtata poroka in ustanova zakonske skupnosti in naj se uvede režim svobodne ljubezni, če že ne »osvobojene spolnosti«, o kateri govori filozof Marcuse, ali »svobodnega erotizma«, ki ga zagovarja W. Reich.

Znano je, da se teorija »svobodne ljubezni« deloma izvaja na Švedskem. Često naletiš na mešane skupine moških in žensk, ki se zavzemajo za »osvobajanje« človeka od sleherne oblike manipulacije in sužnosti: človek bo zares svoboden, ko bo prelomil z vsako obliko odvisnosti: ko bo prost od pravnih vezi (brez-praven), od vsake moralne uzde (raz-uzdan), od vsake družbene brzde (raz-brzdan). Njihov ideal je torej moralno in socialno brezpravje (anomija), ki je človeka osvobodilo vsake vezi in ga osrečilo z vsestransko razuzdanostjo.

4. RAZPOROKA ZAHTEVA ODPRAVO ROJSTEV IN SPLAV. Poslanec Fortuna je napovedal, da bo brž po referendumu zahteval, naj se v Italiji uzakoni tudi splav. Fortuna ravna docela logično: razporoka se ne more obdržati, če bodo v družinah otroci. Kdorkoli ima v načrtu enkratno ali večkratno razporoko, ne sme roditi otrok, ker bi mu ti jutri onemogočili razporoko. Ženo lahko zakonito odsloviš z razporoko, pa je mir! Otrok, lastnih otrok pa se ne moreš kar tako otresti, sredi ceste tudi jih ne moreš pustiti. Če hočeš razporoko, ki ti ne bo delala sivih las, nikar ne sprejmi v zakon otrok! Korenito onemogoči vsako spočetje! Tako sodi poslanec Fortuna in dostavlja: če pa bo vendarle prišlo do spočetja, sezi po splavu. Zakonski osnutek o splavu je že sestavljen, po referendumu bo v parlamentu šel v razpravo.

Problem splava pa že sega globoko v skrivnost življenja in smrti. Zasluži, da se o tem usodnem problemu pomenimo v posebnem članku.

Prosvetno življenje v Ukvah

Prosvetno društvo »Planinka« iz Ukev v Kanalski dolini ima bogato kulturno tradicijo in razgibano dejavnost. V soboto 30. marca je društvo posvetilo večer zborovanju, katerega so se udeležili poleg pevcev tudi drugi člani in povabljeni gostje.

Najprej je predsednica Neža Tributsch pozdravila navzoče ter v kratkih besedah orisala položaj. Izčrpno se je ob problemih domače vasi in sploh narodnostnega življenja v Kanalski dolini ustavil Šimen Prešeren, pozdrave tržaških Slovencev in Slovenske prosvete pa je prinesel dr. Franc Mljač. Deželni svetovalec dr. Drago Štoka je v svojem govoru nakazal delo deželnega sveta ter vse pobude, ki jih je Slovenska skupnost sprejela na splošno v korist Slovencev, a še prav posebno v korist prebivalstva Kanalske doline in poljedelstva.

Sledil je razgiban družabni večer ob lepi slovenski pesmi. Razšli smo se s prijetnim občutkom, da v teh krajih še vedno živi slovenska beseda in da ne bo tako kmalu zamrla, ko se takega večera udeleži nad trideset članov, med katerimi mnogi mladi.

Delež Poljske pri delu za misijone

V zadnjih letih nudi tudi Poljska znatno pomoč misijonskemu delovanju Cerkve. Trenutno je v misijonih 826 misijonskih delavcev in sicer 597 duhovnikov, 178 redovnic, 6 laikov in 45 redovnih bratov.

Pri poljski škofovski konferenci je posebna komisija, ki ureja misijonsko pomoč. V misijone pošilja ljudi v starosti od 30 do 40 let. Za pripravo zahteva triletno delovanje v domači škofiji, potem pa dobro znanje jezika in kulturnih razmer misijonske dežele. Vsak kandidat se mora zavezati vsaj za desetletno delovanje v misijonih. Največ poljskih misijonskih delavcev se odloči za Afriko.

Pogubni unitarizem

Primer škofa Añoverosa Ataúna, kateri je opozoril na krivico, ki se dela Baskom, katerim španske oblasti ne dovolijo, da bi se narodno, politično in kulturno razvili, je svetovno javnost znova opozoril na pojave unitarizma, kateremu zapadajo mnoge države v Evropi.

Unitarizem je težnja, da se v okviru iste države obstoječe narodnosti spojijo v en sam narod, pri čemer je vedno ena narodnost favorizirana, druge pa zapostavljene. V Španiji npr. so to Kastilci, ki so v premoči in hočejo zato Kataloncem in Baskom vsiliti svoj jezik. Biti Kastilec naj bi bilo istovetno s špansko narodnostjo.

Podobno je v Franciji: tako Bretonci kot Alzaški Nemci kot Baski naj bi čimprej sprejeli francoski jezik in postali tudi po narodnosti Francozi. Isto se dogaja v Vel. Britaniji: Škoti, Galci in Irci naj bi se spojili po angleškem jeziku v angleški narod in prenehali biti lastna narodna skupnost.

Iste težnje se vedno znova pojavljajo v Jugoslaviji. Tam so Srbi prevzeli v svoj zakup vojsko, zunanje ministrstvo in diplomatska predstavništva v tujini. V tujini poznajo jugoslovanska predstavništva za svoje državljane le eno oznako: Jugoslovan. Kateri jezik in katera narodnost pa sta »jugoslovenska«, vam bodo povedali sami Srbi, če jih vprašate, kateri jezik je »jugoslovenski«. Prostodušno izjavljajo: »Pa to je naš, srpski jezik!« To vsakega Slovenca, pa tudi Makedonca neprijetno dirne. Kljub vsem opredelitvam državnih pristojnosti jugoslovanskih republik so državotvoren narod dejansko le Srbi. Drugi naj bi se polagoma vanje vtopili in ustvarili novi jugoslovanski narod, seveda na srbski podlagi.

Pa ne samo jugoslovanska zunanja politika, ampak celo kulturna izmenjava s tujino poteka v znamenju jugoslovanstva. Vsa literatura jugoslovanskih narodov se v tujini prikazuje kot jugoslovanska, slovenske popevke in folklorne skupine v tujini nastopajo kot jugoslovanske in spored je »jugoslovanski«, to je poln pesmi in plesov z Balkana. Takega unitarizma niti drugače tako totalitarna država kot je Sovjetska zveza ne pozna.

V tujini naj bi Jugoslavija veljala kot enotna država z enotno nacijo. Tujci naj ne bi zvedeli, da jugoslovanske »nacije« ni, temveč da je Jugoslavija skupnost narodov, ki so se prostovoljno povezali v eno državno skupnost, pa ne z namenom, da se ena ali druga narodnost odpove svoji istovetnosti, ampak prav nasprotno, da se vsaka teh narodnosti v bratski skupnosti neomejeno razvija.

V zvezi z jugoslovanskim unitarizmom postane obstoj slovenskih manjšin v zamejstvu za jugoslovanske unitariste posebno nadležen in neprijeten. V zamejstvu ni moč govoriti o jugoslovanski narodni skupnosti. Na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji, na Koroškem in v Porabju živi slovenska manjšina, ne jugoslovanska.

Ta manjšina terja zase pravice kot del slovenskega naroda, tistega naroda, ki naj bi se v Jugoslaviji čimprej pojugoslovanil. Zato je slovenska manjšina za Beograd vseprej kot nekaj zaželenega. Slovenci za mejami naj bi čimprej izginili na ljubo nekega jugoslovanstva.

V tej luči bomo bolje razumeli pritisk iz matične dežele na naše ljudi, naj se vključujejo v neslovenske stranke, kar nujno vodi k potujčenju. Seveda večina naših ljudi v svoji naivnosti še vedno verjame, da se to vključevanje vrši zaradi sorodne ideologije, kar pa je samo pesek v oči.

Koroška Zveza slovenskih organizacij, ki je socialistično usmerjena in dobiva s podporami tudi smernice iz Ljubljane, se je na zaprti seji izrekla proti samostojnemu nastopu koroških Slovencev na prihodnjih deželnih volitvah leta 1975.

Na Primorskem se Slovenska kulturno gospodarska zveza vedno tesneje naslanja na italijansko komunistično partijo, tisto »napredno« stranko, ki je pred leti ukazala slovenskim članom, naj svoje otroke izpišejo iz slovenskih šol, kar so le-ti hlapčevsko storili.

Gonja proti demokratičnim in katoliškim Slovencem, ki se najbolj jasno zavedajo, da brez samostojnega nastopanja tudi Slovencev v zamejstvu kmalu ne bo več, je zato tem bolj nepoštena, ker pomaga postopnemu ponemčenju in poitalijančenju naših ljudi.

Katoliški svetovni nazor, ki ga mnogi zamejski Slovenci izpovedujejo, daje tem Slovencem resnično napredno gledanje na probleme narodne ohranitve. Katoličtvo ni kot npr. pravoslavje ali muslimanstvo v službi tega ali onega režima; katoliška Cerkev ne spoštuje narodnosti ali jo ohranja zato, ker bi bila nacionalistična, ampak ker vidi v narodnosti neodtujljivi del človekove osebnosti, kakor pomeni raznarodovanje v veliki meri tudi razosebljenje.

Zato bo tudi v bodoče kakor v času fašizma prav Cerkev tista, ki bo največ pripomogla k naši ohranitvi. Slovenski katoličani, ki se vežejo skupaj z drugimi demokratičnimi Slovenci v skupne nastope in odklanjajo vključevanje v neslovenske stranke, dejansko rešujejo našo narodno manjšino pred izginotjem, medtem ko so vsi, ki delajo v duhu jugoslovanskega unitarizma ali nekega namišljenega internacionalizma, njeni grobokopi.

M. N.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

Za mir v Evropi

Nedavno je papež Pavel VI. omenil eno najbolj perečih vprašanj današnjega časa: edinost v Evropi. Verjetno je to storil tudi zaradi praznika sv. Benedikta, ki smo ga pred leti slavili 21. marca, zdaj pa v juliju. Sv. Benedikt je zaščitnik Evrope. V govoru se je papež spomnil svojega obiska na Montecassinu. Z romanjem je hotel poudariti pomen svetnika, ki se je zavzemal za mir in edinost in je bil učitelj civilizacije, krščanske vere in meniškega življenja. Delo je dvignil iz suženjskega opravila do resničnega dostojanstva. Med sodobniki je širil moralne in kulturne vrednote.

Pavel VI. je še poudaril, kako nenehno in dejavno spremlja vsa sodobna dogajanja. Ko gre za Evropo, se zavzema zanjo, kot bi bila njegova ožja domovina. Občuduje težnjo po bratstvu, slogi in sodelovanju. Skrbi pa ga sovraštvo, ki ga vzbujajo notranji spori. Še bolj ga mučijo pravi vzroki takega stanja — to so želje po veljavi in oblasti.

O odnosih med Italijo in Jugoslavijo

Izvršni odbor Slovenske skupnosti je na seji 2. aprila ponovno obravnaval vprašanje zadnjega razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo po nedavni izmenjavi diplomatskih not v zvezi z ozemljem in mejami nekdanje cone B neuresničenega Svobodnega tržaškega ozemlja s posebnim ozirom na morebitne bližnje in daljne posledice za nadaljnje mirno sožitje med prebivalstvom na obeh straneh meje ter za uresničevanje narodnostnih pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Izhajajoč s stališča, da bi od zaostritve meddržavnih odnosov med obema sosednima državama največjo škodo imelo celotno obmejno prebivalstvo in Slovenci še posebej, Slovenska skupnost meni, da je treba v vsakem primeru ohraniti v zadnjih dveh desetletjih vzpostavljeno obojestransko sodelovanje na vseh ravneh in področjih. Poslabšanje odnosov bi prvi in najbolj občutili Slovenci kot skupnost in kot posamezniki, kajti po izredno burni povojni dobi v zvezi z določanjem meja med Italijo in Jugoslavijo želijo Slovenci živeti v miru in s tem prispevati k nadaljnjemu sožitju in k vsestranskemu napredku svoje ožje in širše skupnosti, v okviru katere živijo.

Zato Slovenska skupnost kot politična organizacija Slovencev v Italiji in torej predstavnica njihovih interesov in teženj smatra dosedanjo ureditev med obema državama za ustaljeno dejstvo in zahteva, naj se v kali odpravi vsakršen razlog za nestvarne interpretacije in pogrevanja preživelih stališč, ki je za vse škodljivo.

Zaradi tega ima Slovenska skupnost za potrebno poudariti svoje stališče do sedanjega političnega trenutka, saj zadeva posebno Slovence. V tej luči ne more razumeti molka velikih italijanskih strank, ki v svojih programih zatrjujejo, da hočejo ščititi interese Slovencev. V mislih ima vse stranke ustavnega loka tako v vsedržavnem kot v krajevnem merilu, posebno KPI, PSI in DC. Nobena od teh strank ni smatrala za potrebno vložiti v parlamentu niti enega vprašanja ali interpelacije o zadevi ali kakorkoli pokazati pozornost ali občutljivost do tako važnega vprašanja, čeprav je javnost to naravnost od njih pričakovala. Prav tako ni nobena stranka jasno zahtevala točnega izvajanja določil Londonskega sporazuma v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Slovenska skupnost to poudarja ne zaradi polemike, temveč iz globokega prepričanja, da ne bi smele politične stranke, ki vabijo ali družijo v svojih vrstah Slovence, tako hladno in neprizadeto mimo problema meje med obema državama kakor jo določa Londonski sporazum s priključenim Posebnim statutom o pravicah narodnih manjšin.

Končno Slovenska skupnost opozarja, da prav ta zadnji primer zadržanja velikih vsedržavnih strank do problema, ki tako živo zadeva nadaljnji razvoj zamejskih Slovencev, dovolj zgovorno potrjuje upravičenost samostojnega političnega nastopanja narodnostne manjšine. Vključevanje v velike vsedržavne stranke daje sicer videz velike odprtosti, toda v odločilnih trenutkih nas te pustijo na cedilu, kot dokazujejo razmere pri nas in tudi na Koroškem.

Tokio - januar 1974

Znano je že, da Japonci v primeri z vsemi narodi na svetu »požrejo« največ tiskanega papirja, tj. največ čitajo. Ko bi vsi ljudje toliko brali kot oni, bi morali na svetu tiskati najmanj poldrugo milijardo časnikov na dan in vsako leto najmanj 30 milijard knjig! To bi pa seveda takoj privedlo v katastrofalno pomanjkanje ali krizo papirja. Seveda bi tudi piscev in posebno še pisateljev ne imeli zadosti.

Na Japonskem tiskajo vsak dan 37 milijonov izvodov časnikov in okrog 510 milijonov izvodov knjig na leto. Dnevno izide približno 50 novih knjig, nešteto pa je ponatisov knjig iz prejšnjih izdaj.

Kje na svetu najdemo v največjem številu tiskani in najbolj čitani časnik? Mogoče v ZDA, v Rusiji, na Kitajskem, v Indiji?

Ne! Tudi ta je na Japonskem. Imenuje se »Asahi Shimbun«. Iz ogromne tiskarne ga privre na dan okrog 10 milijonov izvodov. To je skoro nezaslišano veliko število, zlasti če ga primerjamo z največjimi italijanskimi dnevniki kot so Corriere della Sera, La Stampa ali L'Unità, ki z vso propagando težko dosežejo pol milijona izvodov.

Statistike povedo: v »Deželi vzhajajočega sonca« en časnik na 2,8 osebe, medtem ko je npr. v Italiji en časnik komaj na vsakih 12 prebivalcev. In še: na Japonskem je prodanih 10,5 knjig na prebivalca, v Italiji pa niti ena knjiga na osebo!

Kako pa je s knjigami z versko vsebino? Tudi glede tega so tam izvedli anketo: vprašali so mlade in odrasle, delavske in premožnejše sloje. Ugotovili so, da je lani kar 32 % vseh vprašanih izjavilo, da so čitali poleg drugega tudi verske knjige budizma, taoizma, krščanstva itd. Iz tega je razvidno, da je najmanj od treh Japoncev čital in se zanimal za verska vprašanja. Kako pa je pri nas?

Ko Japonci tako težijo k vsakovrstni izobrazbi in jih zanimajo vsi mogoči svetovni problemi, je naravno, da jih vleče tudi k spoznanju krščanstva, ki je pač svetovno razširjena veroizpoved.

Razveseljivo je, ko vidimo, kako jim imponira pojav Jezusa v zgodovini človeštva, tolike značilnosti njegovega nauka in tako idealna njegova predstavitev v učlovečenju.

Vse to je razvidno iz knjige o Jezusu, ki jo je napisal japonski pisatelj Shusaku Endo. In ta je katoličan. Naslov knjige je »Na obalah Mrtvega morja«. V nekaj mesecih je knjiga postala »bestseller«, tj. dosegla je najvišje število razprodanih in čitanih knjig na Japonskem.

Oceno te knjige je napisal poganski izobraženec in pravi med drugim sledeče: »Zame je tako podani Jezus kar celo odkritje. Osebno sicer ne verujem v Cerkev, a sem prepričan, da bo na vse moje bodoče življenje vplival Jezusov zgled.«

Na Japonskem je vseh krščanskih vernikov (katoličanov, protestantov, pravoslavnih in drugih) samo okrog 800.000. A vendar jih je že nad tri milijone takih, ki čeprav niso krščeni, enostavno izjavljajo, da so kristjani. Mnogi torej, posebno izobraženci iščejo pot do krščanstva in že čutijo krščansko, kar je izrazil že v drugem stoletju po Kristusu krščanski pisatelj Tertulijan z besedami: »Duša je po naravi krščanska.«

Še nič dokončnega glede novega šolskega centra v Sv. Križu

V petek 22. marca so se v občinskih prostorih na Proseku pod predsedstvom prof. Naita sestali člani rajonske konzulte za Zapadni Kras, da skupno z odgovornimi občinskimi odborniki in predstavniki obeh Združenj staršev pretresejo vprašanje gradnje novih šolskih objektov na območju Sv. Križa.

Kot smo v eni izmed prvih letošnjih številk našega lista obširno poročali, je tržaška občinska uprava svoj čas osvojila predlog rajonske konzulte, naj bi za slovenske otroke v Sv. Križu zgradili samostojni šolski center, ki bi sprejel pod isto streho vso učečo se mladino od otroškega vrtca do tretjega razreda nižje srednje šole. Z zadevnim uradnim sporočilom je torej pristojna konzulta seznanila predstavnike naših staršev že 20. dec. 1973.

Vest je takoj našla pot v slovenski tisk in bila nadvse ugodno sprejeta. Zgodilo pa se je, da so se — bajé na prigovarjanje pristašev krajevne sekcije KD — oglasili italijanski starši in zahtevali novo poslopje za dijake nižje srednje šole, ki so — kot naši — nastanjeni v starinski šolski stavbi »na Legi« med Sv. Križem in Nabrežino. Tako je konzulta dopolnila svoj prvotni predlog v smislu, da občina deloma preuredi sodobno in prostorno poslopje italijanske osnovne šole in spravi vanjo vse tri razrede italijanskih dijakov, medtem ko naj na istem področju zgradi telovadnico, ki naj bi služila skupnim potrebam šol in vaškega športa.

S tako rešitvijo so se strinjali in se še sedaj večinoma strinjajo tudi italijanski starši, ki so zaprosili šolsko oblast, da bi se smeli nemudoma preseliti v omenjeno italijansko osnovno šolo, kjer so zdaj kar tri prazne učilnice. Temu pa so — tako pravijo — odločno nasprotovali pristaši krajevne sekcije KD, v kateri vedrijo in oblačijo številni Slovencem nenaklonjeni istrski priseljenci, ki so predlagano rešitev vztrajno in na vsakem koraku načrtno ovirali.

Da so nekateri domači priskledniki KD naše krvi na takih sejah vedno pokorno tiho, je vodilnim ljudem te vrste verjetno dokaj všeč, ni pa jim najbrž všeč, da se zaželeni disciplini molka niso hoteli pokoravati italijanski starši, ki očitno niso dopustili, da bi vso komedijo »po političnem tiru« režirala neka stranka, zato so ji v marsičem nasprotovali prav na tem izrednem zasedanju konzulte, ki so se ga udeležili poleg konzultorjev tudi odbornik za urbanistiko De Luca, odbornica za šolstvo prof. Bennijeva, odbornik za proračun prof. Livio Lonzar, ravnatelj slovenske nižje srednje šole dr. H. Mamolo, didaktični ravnatelj E. Sterni, ravnateljica italijanske nižje srednje šole prof. Saraceno in občinski delegat.

Ko je prof. Nait obrazložil dosedanje predloge in priporočila konzulte v zvezi s šolsko gradnjo v Sv. Križu, se je začel razgovor, ki je postal ob posegu demokristjana Dossija tudi dokaj razgiban. Njemu so živahno ugovarjali zlasti slovenski starši, v imenu katerih je prebral posebno resolucijo tajnik Združenja slov. staršev Emil Sedmak, v vnaprej pripravljenem italijanskem prevodu pa jo je ponovila uradna prevajalka.

V njej odbor Združenja slov. staršev omenja uradno sporočilo konzulte o povoljni rešitvi problema šolske gradnje za naše otroke z dne 20. decembra 1973 in navaja v te svrhe začasno predvideno vsoto 600 milijonov lir, obenem pa sporoča, da je že pripravilo katastrsko mapo primernega občinskega zemljišča, na katerem naj bi poslopje stalo.

Popolno soglasje in enotni nastop slovenskih staršev pa prihajata v zadevni resoluciji dosledno do izraza v naslednjih stavkih: »Naj bo jasno, da naše Združenje, ki predstavlja starše vse slovenske šolske mladine v Sv. Križu, ne pristaja na predlog nekaterih italijanskih političnih dejavnikov (KD - op. pis.), ki teži za tem, da bi imeli v naši vasi en sam šolski center za slovenske in italijanske učence, temveč upoštevajoč določene posebnosti in potrebe različne narave, še dalje odločno vztraja na zahtevi po lastnem šolskem središču. Da bi kot enakovredni in polnopravni državljani dosegli uresničitev tega za našo vas izredno važnega cilja, se obračamo na odgovorne oblasti, na izvoljene slovenske politične predstavnike in na vso slovensko javnost s prošnjo, da upoštevajo naše želje in zahteve in se zanje dosledno zavzamejo.«

Javno izraženo stališče slovenskih staršev je v jedrnatem posegu podprl prisotni ravnatelj slovenske srednje šole »F. Levstik« dr. Mamolo, medtem ko so bili občinski možje v svojih odgovorih in izvajanjih dokaj nejasni.

Po zaključnem povzetku predsednika konzulte prof. Naita bi se iz njih dali razbrati dve možni rešitvi: prva naj bi predvidevala dva po narodnosti ločena in popolna šolska centra, od katerih naj bi italijanski razpolagal s telovadnico za vse; druga rešitev pa naj bi celotnemu slovenskemu šolskemu središču priključila samostojni oddelek za italijansko nižjo srednjo šolo in telovadnico za skupno uporabo, kateri bi morali služiti tudi morebitni kabineti in risalnica. Do končne ureditve vprašanja s tako ali drugače začrtano gradnjo bodo italijanski in slovenski dijaki obeh nižjih srednjih šol ostali v poslopju »na Legi«, vendar z olajševalno okolnostjo, da jih bodo prevažali v obe smeri z avtobusom.

Važnost vprašanje šolske gradnje v Sv. Križu je in ostane za urejeno in skladno rast naših šol bistvene važnosti, zato mu bo v mejah možnosti treba še dalje posvečati dolžno pozornost.

Spectator

Druga izdaja knjige »Evropska dediščina oglejskega patriarhata«

Odgovorni urednik »Katoliškega glasa« msgr. dr. Franc Močnik je prejel od Arduina Cremonesija, avtorja knjige »Evropska dediščina oglejskega patriarhata« (L'eredità europea del Patriarcato di Aquileia) pismo sledeče vsebine:

Sporočam vam, da je te dni izšla druga pregledana in razširjena izdaja moje knjige. Delno spremenjena in delno razširjena so bila 1., 5., 7., 8., 13. in 14. poglavje. Povečano je bilo tudi število ilustracij in bibliografska oznaka. Za Slovence bo posebno zanimivo, da sem zbral nove podatke o samostanih Stična, Gornji grad in Pleterje. Napisal sem tudi kratko zgodovino svetogarske božje poti (str. 192-193). Upam, da sem na ta način spopolnil svoje delo in pripomogel k boljšemu medsebojnemu poznavanju med slovenskim in furlanskim ljudstvom.

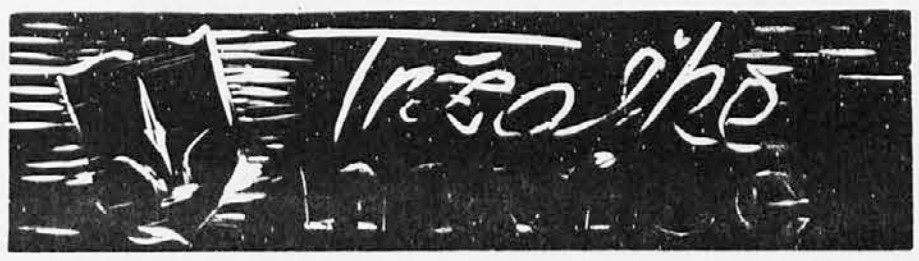

Marijin dom v ul. Risorta

V marcu je v našem domu predaval dvakrat dr. Štefan Steiner, profesor moralne teologije v Ljubljani in Mariboru. 15. marca je govoril o »stari« in »novi« morali. Temeljito je razložil, da se krščanska morala ni v bistvu nič spremenila, pač pa se je dopolnila v mnogih ozirih, da zdaj ni lažja, marveč zahtevnejša. V petek 22. marca pa je predaval o nerazdružnosti zakona in o vprašanju razporoke. Po obeh predavanjih je bila živahna razprava. Poslušalcev je bilo nekaj čez 60. Pa bi bilo prav, če bi se jih udeležilo mnogo več, da bi si v vprašanju morale, zakona, družine pridobili večjo jasnost.

V nedeljo 10. marca nas je obiskal Vinko Zaletel s Koroške. Pokazal je čez 350 diapozitivov o Avstraliji in predaval o tem kontinentu, o njegovih prvotnih prebivalcih in o slovenskih naselbinah v tej deželi.

V torek 26. marca smo pokopali Rozalko Čičigoj, članico Marijine družbe, ki je dočakala skoro 79 let. 50 let je orglala in vodila slovenski pevski zbor pri Novem sv. Antonu z veliko vestnostjo in vztrajnostjo. Samo nekajkrat je zaradi bolezni manjkala. Vodila je petje tudi pri Marijini družbi in pri Sv. Ani do svoje bolezni, ki jo je napadla pred dvema mesecema. Pri pogrebni maši se je zbralo več sto ljudi. Za zasluge pri cerkvenem petju je pred letom prejela odlikovanje »Pro Ecclesia et Pontifice«. Veliko je storila za lepoto službe božje. Naj ji bo Bog bogat plačnik!

Po beli nedelji se bo v našem domu vršila štiridnevna duhovna obnova za dekleta in žene. Vodil jo bo lazarist Anton Pust iz Ljubljane. Začne se v sredo 24. aprila ob 17.30. Govori bodo vsak dan zjutraj v kapeli in popoldne v dvorani. Zaključek bo v nedeljo 28. aprila popoldne. Za to izredno priložnost vabimo vsa dekleta in žene, da se duhovne obnove udeležijo.

Klavirski recital

V petek 29. marca je bil na vrsti osmi abonmajski koncert in tudi tokrat je Glasbena Matica imela srečno roko pri izbiri. Nastopil je namreč mladi italijanski pianist Sergio Marengoni, ki si je s svojimi izvajanji v Italiji in v tujini že pridobil dokaj ugleda. Svojo vrhunsko tehniko je Marengoni pokazal tudi občinstvu, ki je zelo številno prihitelo v Kulturni dom. Spored je obsegal skladbe Scarlattija, Rossinija, Clementija, Schumanna, Bartoka in Prokofjeva in je zadovoljil poslušalce.

Skavtska prireditev

V nedeljo 24. marca je bila v Marijinem domu v ul. Risorta skavtska prireditev, ki sta jo organizirale slovenske tržaške skavtinje in skavti, ki se zbirajo v tem sedežu. Spored je obsegal več točk. Najprej je bila na vrsti zborna recitacija »Pesem hoče biti luč«, izbor pesmi in proze, ki govori o krivicah današnjega sveta in spodbuja k ljubezni do bližnjega. Tekst je pripravila Alenka Rebula, odrsko uprizoritev pa je režirala ga. Stana Oficija. Pretresljivo besedilo in vzdušje, ki so ga znali ustvariti izvajalci s pomočjo diapozitivov in glasbene spremljave, sta prijela gledalce, zlasti mladino.

Z naslednjo točko se je začel lahkotnejši del sporeda. Skavtinje iz Trebč so zaigrale skeč »V trgovini« in zabavale občinstvo s prikazovanjem tega, kar se dogaja v trgovini jestvin, kadar prihajajo nakupovat najrazličnejše osebe.

Sledila je pevska točka. Skavtinje od Sv. Ivana so zapele nekaj črnskih pesmi in pokazale, da bi z rednimi vajami lahko dosegle velike uspehe.

Kot zadnji je bil na vrsti tragikomičen prizor o Sinjebradcu. »Strašna« zgodba o Sinjebradcu, ki zapovrstjo ubija svoje žene in jih spravlja v klet, je tokrat gledavce zabavala in jih spravljala v dobro voljo.

Stoletnica gen. Rudolfa Maistra

V Društvu slov. izobražencev v ul. Donizetti je bila v ponedeljek 1. aprila zvečer okrogla miza ob stoletnici rojstva generala Rudolfa Maistra. Na večeru so sodelovali prof. Jože Peterlin, Maks Šah, Franc Jeza, Milko Bambič in drugi.

Govorniki so osvetlili generalov lik in razmere ob koncu prve svetovne vojne, ko je general Maister osvobodil Maribor. Nekateri dogodki, ki še do danes niso povsem pojasnjeni, bi terjali novih študijev in raziskav po arhivih: taka je bila ugotovitev večine diskutantov. Nesporna pa je Maistrova zasluga za priključitev Spodnje Štajerske Sloveniji.

Zakaj se ni isto zgodilo s Koroško, še danes ni povsem pojasnjeno. Nekateri so spomnili na veliko vlogo, ki so jo ob Maistru igrali nekateri primorski borci, predvsem pa Ivan Sancin, ki je takrat bil v Celju.

Pobude tržaške občine za proslavo 25. aprila

Tržaški občinski odbor je izdelal vrsto pobud za proslavo 25. aprila. Letos bo prisoten predsednik republike Leone, ki se bo kasneje tudi udeležil slovesnega odprtja muzeja odporništva meseca junija.

Ob obletnici osvoboditve bodo člani tržaškega občinskega odbora in zastopniki svetovalskih skupin položili lovorove vence na kraje, ki spominjajo na žrtve nacifašistov: v spominskem parku, v ul. M. d'Azeglio, v ul. Ghega, na openskem strelišču in v Bazovici. V okviru proslave, ki jo bodo pripravili v sodelovanju s pokrajinsko upravo, bodo počastili tudi spomin mučenikov Rižarne.

Zadnje predavanje o umetnosti

Pretekli teden se je zaključil ciklus šestih predavanj Umetnost na Slovenskem, ki jih je organizirala Narodna in študijska knjižnica v Trstu, predavali pa so umetnostni strokovnjaki iz Ljubljane. Zadnje predavanje je imela dr. Melita Stele in sicer o sodobni umetnosti. S pomočjo diapozitivov je predavateljica prikazala umetnike, ki so ustvarjali in še ustvarjajo od konca zadnje vojne dalje. Dvorana je bila nabito polna, saj je bila tema predavanja zanimiva in aktualna. Dr. Steletova je s svojim strnjenim, a izčrpnim predavanjem izpolnila pričakovanja.

S tem predavanjem se je, kot rečeno, zaključila ta hvalevredna pobuda. Kvaliteta predavanj je bila zelo dobra, obisk je nekoliko nihal, a bil vsekakor več kot zadovoljiv.

Iz Solženicinove knjige »Otočje Gulag«

V onem času, ko se je zdelo, da dobivajo slavnostni govori, gledališke predstave in damske garderobe že značaj serijske proizvodnje, je prihajalo do aretacij v izredno pestrih oblikah. Ko ste npr. po končanem delu pokazali izkaznico pri izhodu iz tovarne, vam je nekdo pomignil, da stopite malo stran — in že ste notri; odvedejo vas iz bolnišnice pri 39 stopinjah vročine (Ans Bernstein) in zdravnik nima prav nič ugovarjati (naj le poskusi!).

Aretirajo vas na operacijski mizi, na kateri ste bili zaradi rane na želodcu (N. M. Vorobjov, okrožni šolski nadzornik, 1936) — in vas odvlečejo bolj mrtvega kot živega, vsega okrvavljenega v celico (tako se spominja Karpunič); potegujete se za dovoljenje (Nadja Levickaja), da obiščete v ječi svojo mater — in potem se obisk spremeni v aretacijo!

V veliki živilski trgovini »Gastronom« vas prosijo, da pridete v nabavni oddelek in tam vas primejo; prime vas tudi romar, ki je v božjem imenu poprosil pri vas za prenočišče; prime vas klepar, ki je prišel v hišo, da pogleda plinski števec; prime vas kolesar, ki se je na cesti slučajno zaletel v vas; primejo vas sprevodnik na vlaku, voznik taksija, bančni uradnik za okencem in kinodirektor, vsi ti vas primejo, kajti prepozno ste bili opazili dobro skrito rdečo izkaznico, ki so jo imeli s seboj.

Kitajski običaji v liturgiji

Kitajski škofje na Formozi so sklenili, da bodo v bodočnosti v večji meri upoštevali kitajske običaje tudi v liturgiji. Tako so določili, da pred Najsvetejšim ne bodo več poklekovali, marveč se le globoko priklonili, kot je pri vzhodnih narodih v navadi, če hočejo komu izkazati spoštovanje. Tudi pri maši duhovnik pri pozdravu »Gospod z vami« rok ne bo več razširil, temveč jih na prsih visoko prekrižal, kot je to ob pozdravu na Kitajskem že od nekdaj udomačeno. Pri mašah za rajne se bodo spominjali tudi prednikov (Kitajci zelo gojijo kult prednikov) in končno bodo slovesnost »Naše Gospe Kitajske« in praznik »kitajske jeseni« praznovali s posebno evharistično liturgijo.

Baragov dom v Ricmanjih

Znano je, da stremijo mladi režiserji modernizirati gledališke predstave, a ne vedno z dobrim uspehom. Tega ne moremo reči o Aleksiju Pregarcu, ki je v nedeljo 24. marca postavil na oder v Baragovem domu v Ricmanjih v modernem stilu, a ne skvarjeno Molièrovo igro »Zdravnik po sili«.

Igra je tekla gladko in vsi nastopajoči so prepričljivo odigrali svoje vloge. Posebno je navdušil Marko Brajnik v vlogi Sganarela-zdravnika po sili. Izvrstna sta bila v vlogi jecljavega Valera Božo Tabaj in ljubosumnega Luke Damjan Paulin. Geronta je igral Marjan Breščak, njegovo nežno, a zgovorno hčerko Lucindo Katja Brajnik, Magda Lupin pa Martino. Lepo se je vživela v vlogi gostobesedne Jacqueline Jožica Brisko. Nastopili so še Karel Nanut, Jordan Mučič, Mirjam Marvin in Milan Brešan.

Tako je igra po zaslugi neutrudnih igralcev PD »Štandrež« in odličnega režiserja dobro uspela. Prisotni gledalci so nastopajoče nagradili z burnim ploskanjem.

E. F.

JOŽE JURAK

EKUMENSKO POTOVANJE V BOLGARIJO (5)

Na dvorišču hotela »Balkan« stoji cerkev sv. Jurija (Sveti Georgi), trenutno najstarejša cerkev v Sofiji. Zgrajena je bila v 4. stoletju po Kristusu, leta 447 od Hunov porušena, pa zopet za časa cesarja Justinijana (527-565) obnovljena. Vzhodno od cerkve je videti ostanke stare rimske ceste.

Na severni strani Leninovega trga se nahaja Banja baši džamija, spomin na večstoletno turško zasedbo mesta. Postavil jo je slavni turški arhitekt Mimar Sinan leta 1576. Odlikuje se po elegantnem minaretu in mogočni kupoli.

V južno-vzhodni smeri se pride z Leninovega trga mimo palače ministrskega sveta (vlade) in centralnega komiteja partije na trg Devetega septembra. Na severni strani tega trga je bivša kraljeva palača, zgrajena v avstrijskem stilu. Sedaj je v njej Umetnostna galerija in etnografski muzej.

Zgodovina bolgarskih kraljev, ki so se imenovali »carji«, ko je bila leta 1878 na Dunajskem kongresu ustanovljena kneževina Bolgarija, je zgodovina nemških vladarjev, ki so slovanske Bolgare dvakrat v obeh svetovnih vojnah povlekli na stran Nemcev in bili krivi, da je Bolgarija obakrat izšla iz vojne poražena.

VLADARJI NEMŠKE NARODNOSTI

Leta 1879 je bolgarska ustavodajna skupščina v Trnovem izvolila nemškega kneza Battenberga za prvega bolgarskega kneza nove kneževine. Knez si je nadel ime Aleksander I.

Toda že leta 1887 se je odpovedal prestolu; nasledil ga je Ferdinand I. iz nemške rodbine Sachsen-Coburg, ki si je leta 1908 nadel naslov »car« vseh Bolgarov. Med prvo svetovno vojno je kot rečeno sodeloval z Nemci in Avstrijci. Po porazu leta 1918 se je moral prestolu odpovedati in ga je nasledil sin Boris, ki se je imenoval Boris III. Poročil se je z italijansko princezinjo Ivano in imel z njo sina Simeona.

Družina Sachsen-Coburg je bila katoliške vere in tudi Boris III. je bil katoliško krščen; ko pa je postal kralj, je moral izpovedovati pravoslavje, ker je tako določala ustava. Ob poroki se je zavezal pred Vatikanom, ki bi drugače ne dovolil mešane poroke s princeso Ivano, da bodo otroci katoliško krščeni, a obljube ni držal.

Boris III. je od leta 1935 vladal kot diktator brez političnih strank. Pod nemškim pritiskom je leta 1941 pristopil k paktu Osnih sil (Nemčija, Italija, Japonska). Nemci so nato leta 1941 zasedli kot bolgarski »zavezniki« Bolgarijo in iz nje izvedli 6. aprila zahrbtni napad na Jugoslavijo. Za nagrado so dobili Bolgari jugoslovansko Makedonijo.

Leta 1943 kralj Boris III. skrivnostno umre. Čeprav na nemški strani ni pristal na nemško zahtevo, da odidejo bolgarske čete na rusko fronto. Preveč dobro je poznal razpoloženje svojega ljudstva, ki ni nikdar pozabilo, da so Rusi osvobodili Bolgare izpod turškega jarma. Nemci so poklicali Borisa III. na mehčanje v Berlin. Ker se ni udal, so ga zastrupili. S klicami smrti v sebi se je vrnil v Sofijo in umrl nagle smrti.

Regentski svet je nato eno leto upravljal Bolgarijo. Prihod sovjetskih čet je povzročil radikalne spremembe v bolgarski državi. 9. septembra 1944 je prevzela oblast prosovjetska vlada pod vodstvom Kimona Georgieva. Kraljica Ivana s sinčkom Simonom je utegnila še pravočasno zapustiti Bolgarijo. 15. septembra 1946 je bila odpravljena kraljevina in razglašena ljudska republika.

Prvi ministrski predsednik je postal Georgi Dimitrov, ki je umrl skrivnostne smrti 2. julija 1949 v Moskvi in počiva v mavzoleju nasproti bivše kraljeve palače. Nasledili so ga Vasil Kolarov (1949-1950), Valko Červenkov (do 1956), Anton Jugov (do 1962), od leta 1962 pa vodi Bolgarijo neprestano Todor Živkov.

Socialistična Bolgarija je eden najbolj zvestih zaveznikov Sovjetske zveze. Leta 1967 je bila obnovljena večna »družba«, tj. večno in nerazdružljivo prijateljstvo s Sovjetsko zvezo. Dobili smo vtis, da Bolgari to prijateljstvo iskreno jemljejo in so prepričani, da je to najboljše jamstvo za njih narodni in državni obstoj, za kulturni in gospodarski napredek. V zgodovini so bili vse prevečkrat prevarani od zapadnih sil. Edini, ki so jim stali ob strani, so bili vedno Rusi. Za Bolgare ni važno, če so pri tem imeli tudi svoje državne interese. Rusi so jim pomagali leta 1878 in pomagali politično po zadnji vojni ter jim pomagajo še sedaj. Kdo naj jim potem zameri njihovo predanost velikemu slovanskemu bratu?

BOULEVARD RUSKI

Na trgu 9. septembra, kjer stoji na njegovi severni strani bivša kraljevska palača, se odpre proti vzhodu široka avenija »Boulevard Ruski« imenovana.

Prvo večje poslopje na tej pomembni prometni žili je prirodoznanstveni muzej, ki je nastal ob zbirki žuželk kralja Ferdinanda in ima sedaj že nad milijon registriranih predmetov; druga važnejša stavba na aveniji je ruska cerkev sv. Nikolaja, dograjena leta 1914, tretja pa osrednja hiša Ljudske vojske.

(Drugič naprej)

Duhovna tridnevnica v Gorici

Pretekli teden je bila v goriški slovenski župniji tridnevnica kot priprava na veliko noč. Vodili so jo domači duhovniki msgr. Franc Močnik, dr. Jožko Markuža in msgr. Rudi Klinec. Govori so bili pri Sv. Ivanu med večerno mašo; v petek 30. marca pa v cerkvi sv. Ignacija, kjer so vsak petek postne pridige.

Zaključek je bil v nedeljo popoldne v stolnici ob zelo lepi udeležbi vernikov. Govoril je msgr. Klinec.

Škof iz Bouaké se je vrnil v Afriko

Msgr. Vital Komenan Yao, škof iz Bouaké v državi Slonokoščena obala v Zahodni Afriki se je v soboto 30. marca vrnil v svoje kraje, potem ko je v goriški nadškofiji preživel 13 dni. V tem času je bil gost goriškega nadškofa msgr. Cocolina; obiskal je vrsto župnij (med njimi tudi slovensko duhovnijo v Gorici), imel razna srečanja s skupinami mladih, z redovnicami, šolskimi otroki in duhovniki. Sprejet je bil tudi na goriški občini, kjer ga je skupaj z občinskim odborom pozdravil župan De Simone.

V raznih srečanjih je msgr. Yao prikazal verski položaj v svoji škofiji. Odkar je lani v juniju prevzel težko in odgovorno službo, je skušal ugotoviti z vso vestnostjo dejanske razmere, ki vladajo v škofiji. Ugotovil je, da ima prednostni značaj problem domačih poklicev. Če teh ne bo, Cerkev v Bouaké ne bo pognala korenin. Trenutno ima škofija 7 domačih duhovnikov. Primanjkujejo tudi redovnice, kakor tudi katehisti. Teh je 285, dosti premalo za uspešno evangelizacijo. Njih problem je povezan tudi s finančnimi težavami, kajti ti ljudje morajo od svoje službe tudi živeti.

Glede italijanske misijonske ekipe, ki deluje v kraju Kossou in ki jo vzdržuje goriška nadškofija, je dejal, da se je kar dobro vključila v delo in vživela v miselnost prebivalstva. Pobratimstvo med obema škofijama je velikega pomena, saj je izraz ljubezni in bratstva in že poraja veličastne sadove.

SDZ v novem pokrajinskem odboru

Zadnjo soboto se je sestal goriški pokrajinski svet, ki je že dolgo časa počival zaradi znane krize. Po sporazumu med strankami DC, PSDI ter Slovensko demokratsko zvezo se je sedaj spet zbral ter najprej uredil to perečo zadevo. Po intervencijah predstavnikov vseh političnih sil je pokrajinski svet imel na dnevnem redu izvolitev odbornika namesto predstavnika PSI Waltritscha, ki je pred meseci podal ostavko. Za odbornika je bila izvoljena svetovalka SDZ Marija Ferletič, ki bo v novem odboru prevzela resor za šolstvo in turizem. Po tem upravnem aktu je pokrajinski svet preložil sejo na prihodnji teden.

Tako v govoru predsednika Chientarolija kot v nastopu nekaterih svetovalcev je bila poudarjena potreba po nadaljnjem razvoju slovenske manjšine in prispevku goriške pokrajine v tem smislu. Nova odbornica Ferletičeva je tudi ponovno potrdila stališče SDZ, ki vztraja pri svojih načelih za ureditev še nerešenih vprašanj naše narodne skupnosti.

Koncert pri Sv. Ignaciju

Prejšnji teden je v okviru postne akcije za misijonske dežele nastopil v cerkvi na Travniku mešani zbor »Sant'Ignazio«, ki ga vodi prof. S. Jericijo. Zbor je v glavnem predstavil vrsto del iz klasične polifonije (Gabrieli, Lassus, Bouzignac, Händel) in iz modernejše ter že sodobne glasbene zakladnice (od Brucknerja in Kodalyja do Zardinija in Miollija).

Zbor »Sant'Ignazio« je pri tem koncertu ponovno pokazal zelo dognano in smiselno podajanje zlasti polifonske glasbe in tudi precejšnje obvladanje sodobne vokalne literature. Presenetil je tudi v zelo lepi skladnosti in čisti glasovni sestavi ženskega dela.

Koncerta se je skupno z goriškim nadškofom udeležil tudi afriški škof iz Bouaké, ki je lepo pozdravil pevce in vse navzoče ter se zahvalil Goričanom za vso pomoč.

Seminar za profesorje in učitelje

Od 27. do 29. marca je bil v Gorici seminar za učitelje in profesorje slovenskih šol na Goriškem. Organiziralo ga je goriško šolsko skrbništvo na pobudo Sindikata slovenske šole. Prvo predavanje — namenjeno vsem udeležencem seminarja — je imel dr. Franc Strmčnik s filozofske fakultete v Ljubljani. Govoril je o sodobnih smereh didaktike. Istega dne sta bili dve okrogli mizi: prva o prehodu iz osnovne v srednjo šolo, druga pa o prehodu iz nižje v višjo srednjo šolo.

Drugi dan seminarja je učiteljem predaval prof. Stanko Kotnik s pedagoške akademije v Mariboru o metodiki jezikovnega pouka. Profesorjem sta predavala prof. dr. Jože Toporišič s filozofske fakultete in prof. Berta Golob s pedagoške akademije v Ljubljani. Prof Toporišič je govoril o novostih v jezikoslovju, prof. Golobova o literarnoestetski vzgoji. Zadnji dve predavanji sta bili namenjeni učiteljem in profesorjem: o romaniki na Slovenskem je predaval prof. Marjan Zadnikar, o življenju Primorske v ljudskem izročilu pa dr. Milko Matičetov.

SSG v Trstu, SPZ in ZSKP v Gorici v sodelovanju z ustanovo EMAC iz Gorice prirejajo gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane

Georges Feydeau

»BOLHA V UŠESU«

Vodvilska komedija v treh dejanjih

Igra bo v **četrtek 11. aprila ob 20.30** v gledališču Verdi v Gorici za abonma red A (mesto, okoliški in mladinski).

Števerjan - Zahvala

SKPD »F. B. Sedej« iz Števerjana se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je lepo uspela proslavitev dvajsetletnice obnovitve društva. V prvi vrsti gre zahvala mešanemu pevskemu zboru »L. Bratuž« iz Gorice in dirigentu prof. Stanku Jericiju, števerjanskim otrokom, mešanemu zboru, števerjanskim dirigentom, posebno požrtvovalnemu Hermanu Sreberniču.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nas s svojo prisotnostjo počastili, tako števerjanskemu županu Stanislavu Klanjščku, dr. Dragu Štoki, msgr. Rudiju Klincu, prof. Radu Bednariku, Ivanu Prinčiču iz Krmina. Izredno smo bili tudi veseli beneških zastopnikov Dina Del Medica in Marka Petričiča, ki sta zastopala beneški društvi »Ivan Trinko« in »Emigrant«.

Prvi svetoletni romarji v Kopru

Na tretjo postno nedeljo 17. marca so prišli v stolnico v Kopru prvi svetoletni romarji. Dvanajst avtobusov je pripeljalo kar 550 vernikov, ki so bili iz komenske dekanije. Romarji so se udeležili škofove maše in so vsi pristopili k sv. obhajilu. Ob sklepu so zbrali večjo vsoto denarja in jo namenili slovenskim misijonarjem na Madagaskarju.

Bralci pišejo

Ob proslavi 20-letnice društva »F. B. Sedej«

V nedeljo 24. marca je bilo v Števerjanu res veliko slavje: prosvetno društvo »F. B. Sedej« je praznovalo svojo 20-letnico. To je resnično lep in zavidljiv dosežek, do katerega ne pride vsako društvo. Čestitam zato Števerjancem, ki so na kateri koli način pripomogli k tako razveseljivemu jubileju.

Na proslavi sami, ki se je vršila v župnijski dvorani, je bilo vzdušje prijetno in praznično. Na odru so se zvrstile vse skupine, ki se udejstvujejo v sklopu društva: slišali smo števerjanski otroški zbor, mešani pevski zbor, razne ansamble (»Lojze Hlede«, »Veseli Števerjanci«, mladinski ansambel z gospo učiteljico). Tudi dramska skupina je nastopila, in domači oktet.

Seveda ni manjkalo priložnostnih govorov, čestitk in pohval. Tudi posebno izdajo »Števerjanskega vestnika«, bogato ilustriranega in s kratkim orisom in opisom delovanja društva smo lahko dobili.

Toda pri vsem tem nisem zasledila ne tiskane ne izgovorjene besede priznanja in hvaležnosti za osebo, ki je vendarle živela in delala v Števerjanu vrsto let in ki je prav gotovo marsikaj koristnega in pametnega naredila tudi za društvo: nisem slišala ne brala imena »Oskar Simčič«.

Morda sem to ime preslišala čisto naključno, a ne verjamem. Če pa bi bilo to res, da namreč nisem zasledila tega imena, naj mi, prosim, predstavniki društva nikar preveč tega ne zamerijo: to pomeni pač, da sem, čeprav še dovolj mlada, močno gluha.

V nasprotnem primeru pa je res velika pomanjkljivost, da so Števerjanci hote ali nehote pozabili na pomembno osebo, ki je ni najti kar tako za vsakim cestnim oglom. Navadno so Števerjanci bolj skopi s pohvalami, a vseeno se mi zdi, da je zgoraj omenjena oseba vredna vsaj omembe, če že ne pohvale. Dobro vemo namreč, da je prejšnji števerjanski župnik naredil mnogo pametnih stvari, čeprav niso bile nekaterim pogodu.

Udeleženka proslave

Razprava v korist živinorejstva

V deželnem svetu se je začela živahna razprava o zakonskem načrtu deželnega odbora, ki predvideva močne prispevke (11 milijard lir) v korist živinorejstva v naši deželi. Od tega zneska bo že v tem letu šlo pet milijard za razvoj te panoge, ki je zadnja leta v veliki krizi tako zaradi splošne gospodarske stiske kot tudi zaradi zapostavljenosti, v kateri se je znašla, in to po zaslugi odgovornih oblasti, ki preveč rade pozabljajo na kmetijstvo in njegove težave, ker so pač druge kategorije delavcev glasnejše v svojih zahtevah. Pri tem se pa pozablja, da je kmetijstvo tisto področje, ki daje človeštvu hrano.

Po dolgotrajni krizi (pomislimo samo na problem razprodaje mleka) so se državne in deželne oblasti končno le zganile; pri nas je deželni odbor predložil, kot smo v uvodu rekli, daljši zakonski načrt, ki bi moral vsaj delno rešiti krizo v živinorejstvu (čedalje manj je glav v hlevih, planine se, predvsem v Benečiji, vse bolj praznijo, mladi kmetovalci zapuščajo zemljo in hitijo v tovarne).

Zakonski načrt predvideva prispevke za živinorejce, bodisi če so ti neposredni obdelovalci ali tako imenovani polkmetje. Poleg tega bo deželni odbor izdelal načrt za ohranitev in razvoj živinorejstva v naši deželi. Deželna ustanova ERSA pa bo v sodelovanju s sindikalnimi in drugimi organizacijami dala pobudo za ustanovitev zadružnega organizma, ki bo moral ovrednotiti živinorejski sektor v kmetijskem razvoju.

O vseh teh problemih je v splošno diskusijo posegel tudi leželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, ki se je med drugim izrekel za zakonski načrt deželnega odbora in izrekel upanje, da bodo odgovorne oblasti posvetile večjo pozornost kmetijstvu in že prej preprečile z modrimi posegi njegove morebitne krize. Govoril je tudi o problemih polkmetijstva, razlaščanja, kraških rezervatov. Odpraviti je treba vse to, kar škoduje razvoju našega kmetijstva tako na Tržaškem in Goriškem kot tudi v Kanalski dolini in v Benečiji.

Proti razlaščanju naše zemlje

Na vabilo konfederacije sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL je prišlo do sestanka s Slovensko skupnostjo. Sestanek, ki je bil na sedežu CGIL, je potekal v obojestranskem poglabljanju perečih vprašanj, ki zadevajo deželno in tržaško gospodarstvo, posebej pa tržaško pristanišče in ladjevje.

Predstavniki sindikatov in Slovenske skupnosti so analizirali tudi druge probleme, med temi naj omenimo razlaščanje in kraške rezervate. V zvezi s temi problemi so predstavniki sindikatov dejali, da je problem razlaščanja gotovo težak za slovensko narodno skupnost in da bodo kot sindikati posvetili temu vprašanju, tudi v zvezi s kraškimi rezervati, vse več pozornosti.

Ob koncu nedvomno pozitivnega sestanka so predstavniki sindikatov in Slovenske skupnosti izrazili željo po ponovnem sestanku, na katerem bi nadaljevali z začeto problematiko.

Tridesetletnica smrti dr. Breznika

26. marca je poteklo trideset let, kar je umrl eden največjih slovenskih jezikoslovcev prelat dr. Anton Breznik. Bil je profesor slovenščine na škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano in nekaj časa tudi njen ravnatelj. Kot vzgojitelj je bil poln dobrote in razumevanja do mladega človeka. Kot jezikoslovec se je proslavil z mnogimi tehtnimi razpravami, za slovenske srednje šole pa je pripravil slovensko slovnico, ki je doživela kar štiri izdaje.

Goriško županstvo: problem novega mejnega prehoda

Goriški občinski odbor je proučil vprašanje novega mejnega prehoda. Ob tej priložnosti so orisali posege za premostitev težav, ki so nastale na različnih ravneh. Pred kratkim so zainteresirali jugoslovanske oblasti za ugotovitev najprimernejše rešitve. Težave so nastale tudi v načrtovalni fazi.

Potem ko je bil oddan prvi seznam del, je bilo treba prirediti načrt in vnesti varianto v regulacijski načrt, ker mejni in katastrski podatki niso odgovarjali onim, ki so izhajali iz mednarodnih sporazumov. Prišlo je tudi do pozivov k italijansko-jugoslovanskemu sporazumu za odprtje prehoda.

MOŠKI PEVSKI ZBOR »MIRKO FILEJ«

vabi na

KONCERT

ki ga bo imel z drugimi pevskimi zbori mesta Gorica — Madrigalisti, Ufjei in CAI — v dvorani »Stella Matutina« v Gorici **v soboto 6. aprila ob 20.30.** Kar se bo nabralo, bo šlo za potrebe Tretjega sveta v okviru postne akcije naše škofije.

Pastirček št. 7

Ta številka je vsa prežeta velikonočne misli. Najprej je v njej zelo važen članek duhovne vsebine »Kdo hoče lepo praznovati veliko noč?« (Jože). Velikonočno sta obarvani tudi dve zgodbici »Marjankina velika noč« (Ana Marija Frandolič) in »Prvo jajce prineslo presenečenje« (Branko). O »Prazniku ljubezni«, ki je seveda velika noč, govori še slikanica, pa tudi Pastirčkova pesem (besedilo Ljubka Šorli, glasba Z. Harej) se je spominja.

Pesmi so prispevali: Ljubka Šorli (V blaženo jutro), Zora Saksida (Mravljica Maruška, Pesem brez konca, Oblaki, žabe in dež) ter D. K. (Razlistujmo rdeče rože).

Tomaž Simčič je opisal pot z letalom v Carigrad, Branko razpravlja o alpinizmu, Dobrosrčni jastreb o skavtu in vremenu, Premišljeni gams pa pod naslovom »Kaj piše v najdebelejši knjigi sveta«, poziva k delom ljubezni do bližnjega. Tudi Terezika Srebernič iz Števerjana opozarja na trpeče med nami, ko opiše primer hrome žene, ki je že skoro 30 let priklenjena na posteljo.

Povesti v nadaljevanjih so kar tri; ne manjka dopisov, pa tudi število reševalcev ugank se je zelo povečalo, znamenje, da so privlačne in ne prezahtevne.

Ta številka »Pastirčka« je predzadnja v tem letniku. Zadnja, osma, izide 10. maja. —jk

OBVESTILA

Romanje v Osoje na Koroškem na velikonočni ponedeljek bo z odhodom ob 6.30 s Travnika. Kdor hoče skupno kosilo, naj se prej javi.

Roditeljski sestanek. Ravnateljstvo nižje srednje šole v ul. Randaccio v Gorici sporoča, da bo v četrtek 4. aprila ob 18. uri v šolskih prostorih roditeljski sestanek. Vabljeni so starši in njih namestniki.

Romanje v Stare Milje pri Trstu priredi goriška Marijina družba na velikonočni ponedeljek popoldne. Odhod z avtobusom s Travnika v ponedeljek 15. aprila ob 14. uri. Povratek zvečer. Stare Milje so na tej strani meje, zato ni potreben noben dokument. Vpisovanje na upravi Katoliškega glasa ali pri vodstvu Marijine družbe, Corte S. Ilario 7 pred stolnico.

V Društvu slov. izobražencev v Trstu bo v ponedeljek 8. aprila predaval prof. Pavle Merkù o beneških rokopisih in o nekaterih najnovejših odkritjih s tem v zvezi. Začetek ob 20.15 v mali dvorani Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3/I.

Mestno gledališče iz Ljubljane bo gostovalo v Kulturnem domu v Trstu s komedijo »Bolha v ušesu« v nedeljo 7. aprila ob 16. uri za abonma red C nedeljski popoldanski in red F okoliški; v nedeljo 7. aprila ob 20. uri za abonma red B prva ponovitev, za red D mladinski v sredo in red E mladinski v četrtek; v sredo 10. aprila ob 20.30 za abonma red A prem.

Ponovitev pravljične igre »Pepelka« bo v Kulturnem domu v Trstu v torek 9. aprila ob 15.30.

»Žejni ljubezni«. Tak je naslov Knjižice št. 53, ki jo je spisal salezijanski duhovnik dr. Valter Dermota. Na nekaj zgledih iz resničnega življenja želi pisec pokazati, kako močno je otroku-kristjanu potrebna mati, da ga uvaja v človeško in krščansko ljubezen.

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17,15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 7. do 13 aprila 1974

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mlad. oder: »Marko in jage babe«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.25 »Pravica ubijati«. Rad. oder. 17.00 Šport in glasba. 18.00 Nedeljski koncert. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba. Harfist J. Teupen.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 G. Verdi: »Stabat mater«. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Južnoameriški ritmi.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Šaljive zgodbe F. Mikuletiča. 19.20 Za najmlajše. 20.35 F. Busani: »Doktor Faust«, opera. 21.55 Lahki motivi.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Koncert. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklora. 20.35 Simfonični koncert. 21.15 Za vašo knjižno polico. 22.10 Pesmi za vse.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Popoldanski koncert. 17.00 Pianist Gojmir Demšar. 18.15 Umetnost... 18.30 Slovensko ljudsko glasbeno izročilo. 18.50 Sonate. 19.10 Spomini na Jakoba Ukmarja. 19.35 Za najmlajše. 20.35 »Rdeča maša«. Tragedija. 22.35 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Popoldanski koncert. 17.20 Haydn: »Sedem poslednjih Kristusovih besed«. 18.15 Umetnost... 18.30 Sodobni slov. skladatelji. 19.10 »Tarpljenje Krištuša po Luku an Mateužu«. Izvajajo člani društva »Rečan«. 19.40 H. Villa-Lobos: Fantazija. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 22.15 Komorna glasba 20. stoletja.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 Popoldanski koncert. 16.00 Avtoradio. 16.15 Komorne skladbe. 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve na Proseku. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Pilatova žena«. Drama. 21.50 Iz Dvorakovega in Bartokovega opusa.

★

LJUBLJANSKA TV

Spored od 7. do 13 aprila 1974

Nedelja: 9.30 Vojna in mir. 10.15 Ljudje in zemlja. 11.20 Otroška matineja. 14.30 Hokej. 16.45 Košarka Jugoplastika : Zadar. 18.30 Odločitev v mestecu Sundow. 20.40 V registraturi. 21.50 Namizni tenis.

Ponedeljek: 17.45 Kljukčeve dogodivščine. 18.30 Ogrožena narava. 20.40 Shakespeare: »Beneški trgovec«.

Torek: 17.45 Kaj je najlepše. 19.20 Nemi film. 21.25 Portret H. Fallade. 22.45 Namizni tenis.

Sreda: 16.00 Hokej. 18.20 Beli kamen. 20.35 Toni, film.

Četrtek: 20.40 Vest in pločevina.

Petek: 14.30 Hokej. 17.40 Veseli Tobogan: Celje. 20.40 Vojna svetov, film. 22.30 Namizni tenis.

Sobota: 15.00 Namizni tenis. 15.55 Nogomet Velež : Borac. 18.00 Ali živali mislijo. 21.45 Pravnuki. 22.25 Cannon.

IZŠLA JE »MLADIKA« ŠTEV. 3

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: N. N. za inventar v kapeli 30.000 lir.

V spomin na Rozalijo Čičigoj daruje slovenski pevski cerkveni zbor pri Novem sv. Antonu v Trstu za Marijin dom v ul. Risorta 13.000 lir.

V spomin na pokojna Alojzija Čevdek in Antona Savli darujeta Cvetka in Niko za Alojzijevišče in Zavod sv. Družine po 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo